

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ACADEMIC JOURNAL

PHRANAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ Humanities and Social Sciences

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2562

Vol.10 No.2 July - December 2019

ISSN : 2228-8473 (Print) ISSN : 2651-236X (Online)

ประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
THE ADMINISTRATIVE EFFECTIVENESS OF RAJABHAT UNIVERSITIES
IN LOCAL DEVELOPMENT

นันท์ชพร ปานะรัตน์^{1*} และ ปิยะนุช เงินคล้าย²

Nantouchaporn Panarat^{1*} and Piyanush Ngernklay²

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การเมือง) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย^{1,2}

Doctor of philosophy (Politics), Faculty of political science ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand^{1,2}

Email: Beer2479@hotmail.com^{1*}

Received: 2019-04-07

Revised: 2019-08-17

Accepted: 2018-08-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (2) เพื่อวิเคราะห์เงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (3) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และวิเคราะห์ถึงเหตุผลของความสำคัญดังกล่าว โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากอธิการบดี รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน/กอง อาจารย์ นักศึกษา และศิษย์เก่า จำนวน 38 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย (1) ปัจจัยนำออก ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ (2) ผลลัพธ์ ได้แก่ บัณฑิตนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การนำความรู้จากการบริการวิชาการไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น
2. เงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ประกอบด้วย (1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ นักศึกษา คณาจารย์ บุคลากรสายสนับสนุนทรัพยากรอื่น ๆ

(2) วิธีการจัดการ ได้แก่ การบริหารองค์การ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงิน

3. การจัดลำดับความสำคัญของเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และวิเคราะห์ถึงเหตุผลของความสำคัญ พบว่า

3.1 เงื่อนไขสำคัญที่สุด อันดับ 1 คือ นโยบาย (ค่าเฉลี่ย 40.0) รองลงมาอันดับ 2 คือ ความเชี่ยวชาญของบุคลากร (ค่าเฉลี่ย 13.3) รองลงมาอันดับ 3 คือ ผู้บริหาร และพื้นที่เป้าหมายรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 10.0)

3.2 เหตุผลของความสำคัญ มีดังนี้ (1) นโยบาย เป็นเป้าหมายของมหาวิทยาลัยที่ต้องทำ (2) ความเชี่ยวชาญของบุคลากร ในการผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการวิชาการ ต้องตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง (3) ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้ มีวิสัยทัศน์ในการตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น และการผลักดันการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีการสื่อสารกับบุคลากรโดยการถ่ายทอดนโยบาย และการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรในมหาวิทยาลัย (4) การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย การระบุนเขตพื้นที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อไม่ให้เกิดการทับซ้อนกันในพื้นที่ความรับผิดชอบ และเพื่อให้บริการวิชาการในแต่ละพื้นที่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ การบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ การพัฒนาท้องถิ่น

ABSTRACT

This research aimed to examine (1) the administrative effectiveness of Rajabhat Universities for local development; analyzes (2) conditions exerting effects on the administrative effectiveness of Rajabhat Universities for local development; and shows (3) the importance of prioritizing dealing with conditions exerting effects on the administrative effectiveness of Rajabhat Universities for local development in addition to analyzing the reasons for this importance. The qualitative research methods were employed to carry out this research inquiry. As such, this entailed documentary research in addition to carrying out in-depth interviews. Those interviewed were 38 presidents, vice-presidents, assistants to the president, deans, directors of bureaus/institutes/divisions, lecturers, students, and alumni from four Rajabhat Universities. The four universities were Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, and Suan Dusit University.

Findings are as follows:

1. The administrative effectiveness of Rajabhat Universities for local development consisted of (1) outputs, viz., the production of graduates, research, and academic services; (2) outcomes, viz., graduates using knowledge for local development in addition to research and the provision of knowledge in providing academic services in local development.

2. The conditions exerting effects on the administrative effectiveness of Rajabhat Universities for local development consisted of (1) inputs, viz., students, lecturers, academic support personnel, and other resources; (2) throughputs, viz., organizational administration, the administration of human resources, and financial administration.

3. The importance of conditions exerting effects on the administrative effectiveness of Rajabhat Universities for local development must be prioritized. The reasons for this importance is analyzed after the following fashion:

3.1 The most important condition was policy (mean = 40.0). Next in descending order were personnel expertise (mean = 13.3); administrators and the target areas for the exercise of responsibility (mean = 10.0).

3.2 The reasons for importance were as follows: (1) Enacting policy is the goal of the university. (2) Personnel expertise leads to producing graduates, research, and academic services which are genuinely responsive to local needs. (3) University administrators must have the following characteristics: having a vision involving awareness of the importance of local development; mobilizing operations for local development; communicating with personnel by transmitting policies and fostering knowledge on the part of university personnel. (4) Target areas must be designated. The designation of areas of responsibility of Rajabhat Universities ensures the non-overlapping of areas of responsibility and ensures that academic services in each area are continuous and sustainable.

Keywords: Effectiveness, The Administrative of Rajabhat University, Local Development

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 100 ปี มีที่ตั้ง

อยู่ในพื้นที่ครอบคลุมทั่วประเทศ รวม 38 แห่ง มีสถานภาพเหมือนกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ในประเทศทุกประการ แต่มีเอกลักษณ์สำคัญที่แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ คือ

เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นสถาบัน อุดมศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับท้องถิ่นมากที่สุด การยกฐานะจากสถาบันราชภัฏ ให้มาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏในปี พ.ศ. 2547 ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง สถานภาพของสถาบันราชภัฏเป็นนิติบุคคล เปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจากระบบราชการ สู่นิติบุคคลตามข้อบังคับของกฎหมายเพิ่มความ เป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหาร ซึ่งการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ประสบความสำเร็จภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมถึงการแข่งขันของสถาบันอุดมศึกษาทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นเรื่องยาก ประกอบกับสภาพการ จัดการศึกษา ระดับ อุดมศึกษาที่มีความ หลากหลาย ทำให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง มีความแตกต่างกัน แม้ว่าพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 กำหนดภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏให้เหมือนกัน แต่ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง ก็ปฏิบัติภารกิจ ได้สำเร็จในระดับที่แตกต่างกัน ได้รับการยอมรับ ในแต่ละด้านแตกต่างกันออกไป มหาวิทยาลัย ราชภัฏมีบริบทไม่เหมือนมหาวิทยาลัยอื่น เนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาที่เริ่มต้นจาก การเป็นวิทยาลัยครู จนกระทั่งเป็นมหาวิทยาลัย ราชภัฏในปัจจุบัน จึงมีขีดความสามารถใน หลาย ๆ ด้านขององค์ประกอบที่จะทำได้ คุณภาพยังไม่เหมาะที่จะเอาไปเปรียบเทียบกับ ใช้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกันกับมหาวิทยาลัย อื่น ๆ การประเมินคุณภาพภายนอก ระดับ อุดมศึกษาเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับ สถาบัน โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและ

ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมิน คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและ ครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่าง ๆ ตามจุดเน้น ของสถานศึกษา โดยใช้ตัวบ่งชี้เดียวกันในการ ประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทุกสถาบัน ดังนั้น ผลการประเมินคุณภาพ การศึกษากายนอกของสถาบันอุดมศึกษาจึงมี ความหลากหลายแตกต่างกัน ซึ่งมหาวิทยาลัย ราชภัฏทั้ง 38 แห่งก็มีความแตกต่างกัน จากผลการประเมินคุณภาพดังกล่าว จึงส่งผล ต่อการยอมรับทางสังคมโดยเฉพาะเรื่องคุณภาพ บัณฑิต จากผลการประเมิน อันดับสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ตามลำดับ ส่วนอันดับต่ำสุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และมหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์ ตามลำดับ จากรายงานผลการ ประเมินคุณภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 40 แห่ง (ปี 2554 - 2558) แสดงให้เห็นถึงความ หลากหลายของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งผลการ ประเมินคุณภาพก็มีระดับความสำเร็จแตกต่างกัน เจตนารมณ์ของการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ราชภัฏ เพื่อให้มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการ พัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับพระราโชบาย ของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องตอบสนองความต้องการ

ของท้องถิ่น แก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นได้ และมีการดำเนินการจัดโครงการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในการนี้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญและคาดหวังให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นหน่วยงานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในภูมิภาคและท้องถิ่น จึงเป็นที่น่าสนใจว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง จะมีกระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยน้อมนำพระราโชบายในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มาเป็นหลักสำคัญในการปรับแผนยุทธศาสตร์ใหม่ และมีผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่นเชิงประจักษ์อย่างไร ประกอบกับปัจจุบันสังคมไทยยังมีช่องว่างและมีความเหลื่อมล้ำระหว่างกรุงเทพมหานครและชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นประเด็นที่มีข้อวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่ตลอดเวลา ทั้งในแง่ช่องว่างในสังคม คนจน คนยากไร้ ขาดการศึกษา ผู้ด้อยโอกาส หรือการที่ไม่ได้รับโอกาสที่ควรจะได้รับอย่างเท่าเทียม รวมถึงช่องว่างในการเข้าถึงการบริการประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นช่องว่างที่อาจเติบโตขึ้นมาตามความเจริญเทคโนโลยี และรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไป ซึ่งนับเป็นปัญหาช่องว่างและความเหลื่อมล้ำที่เรื้อรังของสังคมไทย ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีภารกิจในการพัฒนาท้องถิ่น จึงต้องสร้างผลงานเชิงประจักษ์ในแง่ของการพัฒนาท้องถิ่น หรือการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ให้เห็นผลในเชิงประจักษ์ เพื่อเป็นการลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษา

เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับท้องถิ่นมากที่สุด และต้องดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อสนองพระราโชบายของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย ด้วยภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เหมือนกัน และจำนวนมหาวิทยาลัยราชภัฏมากถึง 38 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งมีบริบทไม่เหมือนกัน การปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัยให้สำเร็จจึงมีประสิทธิผลที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏในการบรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามอัตลักษณ์ของ “มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
2. เพื่อวิเคราะห์เงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
3. เพื่อจัดลำดับความสำคัญของเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และวิเคราะห์ถึงเหตุผลของความสำคัญดังกล่าว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้วิจัยคาดหวังประโยชน์จากการเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์เกี่ยวกับการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตลอดจนนำไปใช้ประกอบเป็นแนวทางในมหาวิทยาลัยอื่นได้

2. ผู้วิจัยคาดหวังประโยชน์จากการนำข้อค้นพบจากงานวิจัยไปกำหนดแนวทางในการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยของรัฐได้

3. ผู้วิจัยคาดหวังประโยชน์จากการนำข้อค้นพบจากงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ แผน แผนงาน และโครงการของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏได้

4. ผู้วิจัยคาดหวังประโยชน์จากการนำไปใช้เป็นแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อสนองพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวตามยุทธศาสตร์ใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยนี้เป็นการศึกษาประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ และวิเคราะห์เงื่อนไขที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารมหาวิทยาลัยตามภารกิจสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ภารกิจสถาบันอุดมศึกษา และภารกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ตัวชี้วัดประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัย และตัวชี้วัดประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

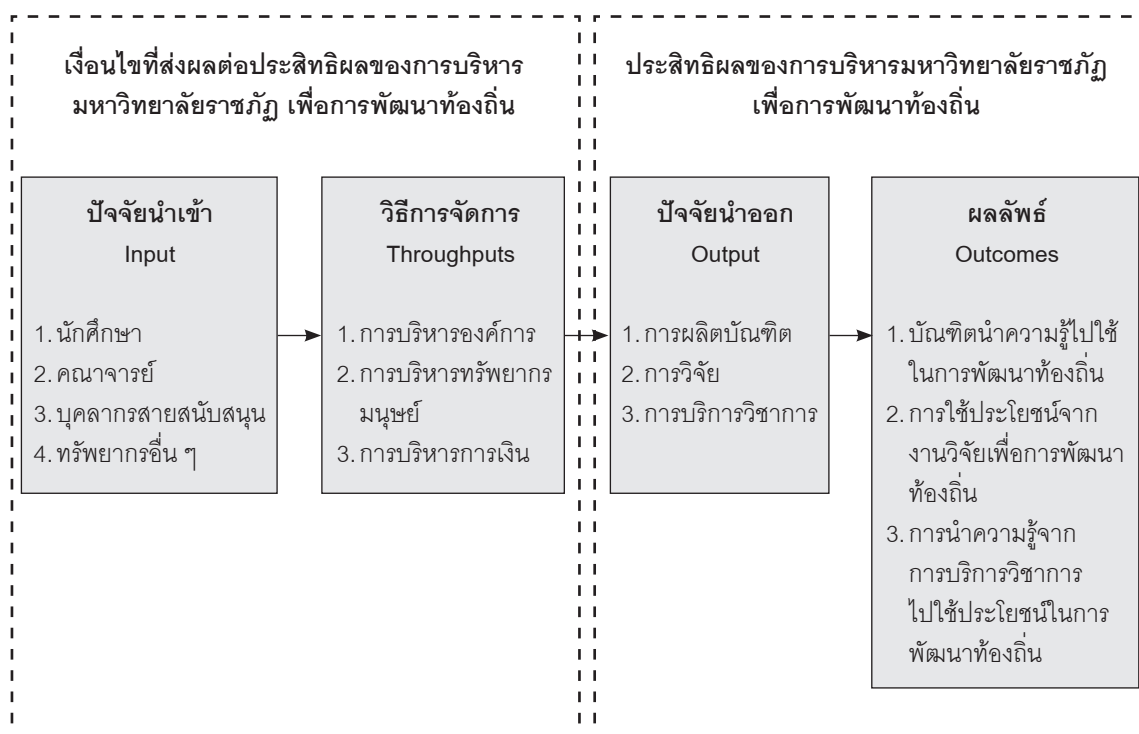
ด้านข้อมูลเอกสาร เอกสารที่นำมาวิเคราะห์ในการวิจัยนี้ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์หลักสูตรที่เน้นการพัฒนาท้องถิ่น หลักสูตรการฝึกอบรม โครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนา

ท้องถิ่น งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น รายงานการประเมินตนเอง รายงานผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน แผนกลยุทธ์ทางการเงิน รายงานประจำปี รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ (1) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (2) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (3) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (4) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัยนี้ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏในการบรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 แห่ง โดยการจัดลำดับจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับอุดมศึกษา เพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับสถาบัน โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จากกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน 5 ด้าน คือ ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม และด้านการบริหารจัดการ/เงินงบประมาณโดยผู้วิจัยเลือกเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีการประเมินตัวบ่งชี้พื้นฐาน ครบทุกตัวบ่งชี้เท่านั้น และเลือกเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีประวัติความเป็นมาที่เก่าแก่ มีการก่อตั้งมายาวนานมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป เพื่อเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยที่มีความเก่าแก่ใกล้เคียงกัน มีการบริหารงานมาแล้วยาวนานกว่า 50 ปีขึ้นไป โดยพิจารณาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 10 แห่ง ที่มีอันดับจากผลการประเมิน

คุณภาพสูงสุด 5 อันดับแรก และอันดับต่ำสุด 5 อันดับสุดท้าย จึงได้มหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 แห่ง ดังต่อไปนี้ (1) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (2) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (3) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (4) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัย ประกอบไปด้วย กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี และผู้อำนวยการ ไปปฏิบัติ ได้แก่ คณบดี ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน/กอง อาจารย์ นักศึกษา และศิษย์เก่า ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open-Ended) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นแนวทางสำคัญในการเข้าถึงข้อมูล หน่วยในการศึกษาของการวิจัยครั้งนี้ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง โดยการเลือกหน่วยในการศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ใช้การเลือกตัวอย่างแบบแนะนำต่อ ๆ กัน (Snowball

Sampling) ประกอบไปด้วย กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี และกลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ คณบดี ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน/กอง อาจารย์ นักศึกษา และศิษย์เก่าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 38 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ประสิทธิภาพของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

1. ปัจจัยนำออก (Outputs)

1.1 การผลิตบัณฑิต มีหลักสูตรที่เน้นพัฒนาท้องถิ่น มีการพัฒนาวิชาชีพ การสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ

1.2 การวิจัย มีงานวิจัยตามความต้องการของท้องถิ่น มีการพัฒนาการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นร่วมกัน

1.3 การบริการวิชาการ ต้องตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยมีการสำรวจความต้องการของท้องถิ่น การจัดทำแผนบริการวิชาการโดยมีส่วนร่วมจากท้องถิ่น

2. ผลลัพธ์ (Outcomes)

2.1 บัณฑิตนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการพัฒนาทักษะอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

2.2 การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยเกิดการพัฒนาองค์ความรู้จากการวิจัย การพัฒนาคุณภาพชีวิตในท้องถิ่น การแก้ไขปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

2.3 การนำความรู้จากการบริการวิชาการไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยเกิดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น เกิดชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

ส่วนที่ 2 เงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1.1 นักศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

1.2 คณาจารย์ โดยผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ในการตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น การผลักดันการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และการสื่อสารในการถ่ายทอดนโยบาย การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรคณาจารย์ ต้องมีความเชี่ยวชาญ และตระหนักความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น

1.3 บุคลากรสายสนับสนุน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏต้องมีความร่วมมือในการทำงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

1.4 ทรัพยากรอื่น ๆ พื้นที่เป้าหมายที่รับผิดชอบ การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย ระบุเขตพื้นที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งเพื่อไม่ให้เกิดการทับซ้อนกันในพื้นที่ความรับผิดชอบ และเพื่อให้จัดโครงการเพื่อการ

พัฒนาท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนจนท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้

2. วิธีการจัดการ (Throughputs)

2.1 การบริหารองค์การ ประกอบด้วย นโยบาย ที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ (1) นโยบายมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ นโยบาย กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง ได้แก่ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 และยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระบรมราโชบาย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) (2) นโยบายมหาวิทยาลัย ได้แก่ ยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

2.2 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านโครงสร้างก่อให้เกิด (1) การบูรณาการ การบริการวิชาการ กับ การวิจัย (2) การบูรณาการ การบริการวิชาการ กับ การเรียนการสอน (3) การบูรณาการการบริการวิชาการ การวิจัย และการเรียนการสอน ส่วนด้านกระบวนการดำเนินงาน มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ และการควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงาน

2.3 การบริหารการเงิน มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และมีการ กำกับติดตามการใช้งบประมาณโดยยึดหลัก ธรรมาภิบาล

เงื่อนไขสำคัญที่สุดและสำคัญรองลงมา ที่ส่งผลต่อการบรรลุประสิทธิผลของการ บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเงื่อนไขที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัย

ราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัย ราชภัฏทั้ง 4 แห่ง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สำคัญ 38 คน แล้วนำข้อมูลมาจัดลำดับเงื่อนไข สำคัญที่สุดอันดับที่ 1 ของทุกคน พบว่า เงื่อนไข สำคัญที่สุด อันดับ 1 คือ นโยบาย (ค่าเฉลี่ย 40.0) รองลงมาอันดับ 2 คือ ความเชี่ยวชาญของ บุคลากร (ค่าเฉลี่ย 13.3) รองลงมาอันดับ 3 คือ ผู้บริหาร และพื้นที่เป้าหมายรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 10.0)

มหาวิทยาลัยราชภัฏให้ความสำคัญกับ เงื่อนไขที่ส่งผลต่อการบรรลุประสิทธิผลของ การบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น ดังนี้ นโยบาย ความเชี่ยวชาญของ บุคลากร ผู้บริหารมหาวิทยาลัย พื้นที่เป้าหมาย รับผิดชอบ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการ วิชาการ และการเงิน

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อสรุปที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยมี มุมมองต่อผลการวิจัย ดังนี้

1. การขับเคลื่อนนโยบายสู่อัตลักษณ์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนา ท้องถิ่นจากนโยบายระดับชาติสู่ นโยบายระดับ มหาวิทยาลัย โดยนำมาใช้เป็นกรอบนโยบาย และทิศทางการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มี ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏกับยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมีเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งถือได้ว่า การกำหนด ภารกิจเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นอัตลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สอดคล้องกับแนวคิดของ Morphew & Hartley, 2006; Kosmutzky, 2012; Ozdem, 2011

2. การบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานตามภารกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบรรลุประสิทธิผลของการบริหารมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้ (1) การผลิตบัณฑิต มีหลักสูตรพัฒนาท้องถิ่น มีการพัฒนาวิชาชีพการสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ (2) การวิจัย มีการวิจัยตามความต้องการของท้องถิ่นมีการพัฒนาการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นร่วมกัน (3) การบริการวิชาการ มีโครงการบริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยมีการสำรวจความต้องการของท้องถิ่น มีการจัดทำแผนบริการวิชาการโดยมีส่วนร่วมจากท้องถิ่น ส่วนด้านการเงิน มหาวิทยาลัยราชภัฏมีการจัดสรรงบประมาณมีการกำกับติดตามการใช้งบประมาณ สอดคล้องกับแนวคิดของ Murias et al., 2008; Badri & Abdulla, 2004; Badri et al., 2006; Lukman et al., 2010; Neal, 1995; Taylor, 2001; Asif & Searcy, 2014

3. การพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการจัดโครงการบริการวิชาการลงพื้นที่ชุมชนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการของท้องถิ่น จนท้องถิ่นสามารถพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น สร้างองค์ความรู้ ฝึกทักษะ ฝึกอบรมอาชีพ สร้างมูลค่าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ตอบสนองความต้องการของชุมชน พัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้าน สร้างผู้นำชุมชน สร้างชุมชนเข้มแข็ง และเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนตามความต้องการของท้องถิ่น ผลิตบัณฑิตออกมารับใช้สังคมท้องถิ่น ทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ

มุ่งเน้นให้มหาวิทยาลัยผูกพันกับท้องถิ่นอย่างเหนียวแน่น เข้าถึงและรู้ข้อมูลปัญหาของท้องถิ่นเป็นอย่างดี นำไปสู่การบูรณาการช่วยแก้ปัญหาท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ Sonmez, 2003; Karakutuk, 2006; Asif & Searcy, 2014

4. การเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏประจำจังหวัดและการลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย ด้วยสภาวะการเปลี่ยนแปลงภารกิจพื้นฐานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ส่งผลต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏถึงการไปสู่ภารกิจที่จะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งมีทิศทางในการบริหารมหาวิทยาลัยที่ชัดเจนเป็นทิศทางของตนเอง ไม่ได้วิ่งลู่ออกเดียวกับมหาวิทยาลัยรัฐอีกต่อไป หันมาทำงานท้องถิ่น มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏ และสนองพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 สอดคล้องกับแนวคิดของ Ozdem, 2011, ; Finley, Rogers, & Galloway, 2001; Kosmutzky, 2012

5. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นนำไปสู่การบูรณาการ

การจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 แห่ง อยู่ในระดับเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง บ่งบอกถึงการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏตระหนักถึงความสำคัญของอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเป็นที่พึ่งของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อสังคม แม้ว่าจะมีการจัดสรรงบประมาณโดยแยกงบประมาณด้านการพัฒนาท้องถิ่นยังไม่ชัดเจน เนื่องจากภารกิจด้านการพัฒนา

ท้องถิ่นได้แฝงอยู่ในยุทธศาสตร์ด้านอื่น ๆ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการผลิตบัณฑิต และยุทธศาสตร์ด้านการวิจัย ซึ่งได้มีการจัดสรรงบประมาณไปที่ยุทธศาสตร์เหล่านี้เป็นจำนวนมาก เพราะมีกลยุทธ์ในการพัฒนาท้องถิ่นเช่นเดียวกันดังนั้น ในการจัดโครงการ/กิจกรรมของมหาวิทยาลัยในทุกกิจกรรม จึงเน้นการบูรณาการทั้งสิ้นโดยมีการบูรณาการดังนี้ (1) การบูรณาการการบริการวิชาการ กับ การวิจัย (2) การบูรณาการการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน (3) การบูรณาการการบริการวิชาการ การวิจัย และการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ Asif & Searcy, 2014

6. ภารกิจสามารถแยกแยะความแตกต่างของสถาบันการศึกษา ภารกิจของมหาวิทยาลัยบ่งบอกถึงบทบาท หน้าที่ และแนวทางในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย เพื่อบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย จึงต้องมีการกำหนดภารกิจที่ชัดเจน ภารกิจของมหาวิทยาลัยจะบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของสถาบันการศึกษา สะท้อนจุดแข็งของมหาวิทยาลัย สะท้อนภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดภารกิจ การสร้างแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินการของมหาวิทยาลัยเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับแนวคิดของ Paina & Bacila, 2004; Camelia & Marius, 2013; Finley, Rogers, & Galloway, 2001

7. สรุปจุดแข็งและแนวทางเสริมจุดแข็งจุดที่ควรพัฒนาและข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

7.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ มีจุดแข็ง ดังนี้ (1) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ครอบคลุมพันธกิจ และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย (2) มหาวิทยาลัยมีการทบทวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ และเผยแพร่ให้ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อไปสู่เป้าหมาย (3) มหาวิทยาลัยมีกระบวนการจัดทำแผนที่ดี มีการปรับแผนใหม่ น้อมนำพระราชโบายในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มาเป็นหลักสำคัญในแผนที่ปรับใหม่ โดยสภามหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและมีการสนับสนุนที่ดี ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ มีดังนี้ (1) การสร้างความเข้าใจเป้าหมายการบรรลุวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นรูปธรรม และเส้นทางกลยุทธ์ รวมถึงความคืบหน้าในการบรรลุตัวชี้วัดเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ ให้แก่ประชาคมได้รับรู้โดยทั่วกัน เพื่อกระตุ้นพลังร่วมในการผลักดันสู่การบรรลุเป้าหมายเดียวกัน (2) การถ่ายทอดแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนและการทำงานที่เชื่อมโยงระหว่างแผนงานในระดับต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความสำเร็จในการทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ การจัดทำโครงการการติดตามการประเมินผล และการนำผลการประเมินสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

7.2 การผลิตบัณฑิต มีจุดแข็งและแนวทางเสริมจุดแข็ง ดังนี้ (1) มีการพัฒนาหลักสูตรและรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหลักสูตรการแพทย์แผนไทย หรือการพัฒนา

ยาสมุนไพรรจากท้องถิ่น (2) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดประสบการณ์จากสถานการณ์จริงในท้องถิ่นผ่านการบูรณาการกับการเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ โดยมีการจัดกิจกรรม โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมกับท้องถิ่นสม่ำเสมอ (3) จุดแข็งด้านตัวผู้เรียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีพื้นฐานส่วนบุคคลมาจากท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ มีความหลากหลาย เข้าใจในบริบทพื้นที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพชุมชน และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ในระดับชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี (4) การเสริมจุดแข็งให้เกิดประโยชน์ คือ ใช้กระบวนการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้จากห้องเรียนลงไปประยุกต์ใช้ในชุมชน ได้สัมผัสการดำเนินงานจริงในชุมชน และเรียนรู้จากสถานที่จริงในชุมชนอย่างใกล้ชิด จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะประสบการณ์และมีความเด่นชัดในบุคลิกด้านการทำงานร่วมกับชุมชน จุดที่ควรพัฒนา มีดังนี้ (1) ปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ของมหาวิทยาลัย ให้ตอบโจทย์เรื่อง productive learning (2) มหาวิทยาลัยยังมีลักษณะของการลงไปทำงานแบบให้บริการวิชาการ คำว่า “การให้บริการวิชาการ” คือ มหาวิทยาลัยไปให้ชุมชน แต่มหาวิทยาลัยไม่ได้เรียนรู้จากชุมชน มหาวิทยาลัยไม่ได้ร่วมเรียนรู้กับชุมชนจริง ๆ

7.3 การวิจัยมีจุดแข็ง ดังนี้ (1) มีบริบทและศักยภาพในด้านวิชาการและวิจัยที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรคงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ พร้อมบูรณาการไปกับบทบาทการรับใช้สังคมของมหาวิทยาลัยได้อย่างชัดเจน (2) ส่งเสริมสนับสนุนผลักดันให้อาจารย์ทุกคนเสนอของบประมาณวิจัย โดยวางระบบการสนับสนุน

ในรูปแบบการรวมกลุ่มวิจัย หรือจัดให้มีพี่เลี้ยงในการทำวิจัย เพื่อสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ มีการสนับสนุนพันธกิจด้านการวิจัยและส่งเสริมให้มีการทำวิจัยตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งได้รับเงินสนับสนุนทุนวิจัยจากหน่วยงานภายนอกเป็นจำนวนมาก (3) จุดแข็งในเชิงพื้นที่ รับผิดชอบของมหาวิทยาลัย โดยมหาวิทยาลัยมีพื้นที่ในมือ ถ้ามหาวิทยาลัยมีข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่นแล้ว ก็สามารถพบปัญหาที่แท้จริงของท้องถิ่นได้ ซึ่งนับว่ามีแนวโน้มในการที่มหาวิทยาลัยจะทำงานในด้านวิจัยได้ดีขึ้น (4) สร้างเครือข่ายดึงเอาพัฒนาการจังหวัด เอาพัฒนาการอำเภอมาเป็นองค์การที่ช่วยสนับสนุนมหาวิทยาลัย ในเชิงของประสบการณ์ ในเชิงการทำงาน เชิงพาณิชย์ เชิงพัฒนาพื้นที่ พยายามดึงเครือข่ายเข้ามาเพื่อที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพราะว่ามหาวิทยาลัยเองก็ไม่ได้มีประสบการณ์ที่มากพอ (5) มีคณะทำงานด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จริงจัง มีการประชุม ลงพื้นที่เป็นระยะ และผลิตผลงานวิจัยอย่างจริงจัง จุดที่ควรพัฒนาและขอเสนอแนะ มีดังนี้ (1) ควรส่งเสริมให้มีการสร้างนวัตกรรมควบคู่ไปกับงานวิจัยและสร้างสรรค์ เพื่อให้เอื้อต่อการนำไปจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา และนวัตกรรมดังกล่าวควรสอดคล้องกับกรอบการวิจัยและการให้ทุนของประเทศไทย ทั้งนี้ควรให้เหมาะสมกับบริบทและความเชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัย (2) การต่อยอดงานวิจัยอย่างเป็นทางการ การต่อยอดงานวิจัยเพื่อสร้างมูลค่าหรือสร้างรายได้ให้เกิดแก่ชุมชน และนำการวิจัยมาต่อยอดสู่การจัดการเรียนการสอนหรือการสร้างสรรค์อันเป็นประโยชน์ทั้งมหาวิทยาลัย

และท้องถิ่น (3) ควรส่งเสริมให้มีการทำงานวิจัยในเชิงบูรณาการหรือเชิงสหวิทยาการ ระหว่างสาขาวิชา ระหว่างคณะหรือวิทยาลัย หรือระหว่างมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างบรรยากาศของการทำงานวิจัยแบบทีม การสร้างเครือข่ายงานวิจัย และความหลากหลายในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.4 การบริการวิชาการ มีจุดแข็ง ดังนี้ (1) มีโครงการบริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน และดำเนินการต่อเนื่อง เป็นปีที่ 2 ซึ่งโครงการบริการวิชาการดังกล่าว เกิดจากการมีส่วนร่วมทุกคณะ (2) โครงการ/กิจกรรมบริการวิชาการมีการบูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย ศิลปะและวัฒนธรรมมากขึ้น (3) อาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความเข้าใจและรู้ถึงคุณค่าของการบริการวิชาการแก่ชุมชน และให้ความร่วมมือในการจัดทำโครงการบริการวิชาการ เป็นอย่างดี (4) มหาวิทยาลัยกำหนดชุมชนเป้าหมาย จัดทำแผนบริการวิชาการตามความต้องการของชุมชนที่ชัดเจนมีเป้าหมายเพื่อสร้างความพึงพอใจต่อชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน (5) มีพัฒนาการในการต่อยอดอัตลักษณ์ลงสู่การบริการวิชาการ และสามารถพัฒนาอัตลักษณ์และความเชี่ยวชาญให้โดดเด่นมากขึ้นตามลำดับโดยสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาชุมชนสังคมและประเทศ ในด้านที่เกี่ยวข้อง (6) มีการบูรณาการจากทุกหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย วิทยาเขต และศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งทำให้ชุมชนหรือองค์กรเป้าหมายเข้มแข็งขึ้น จุดที่ควรพัฒนา มีดังนี้ (1) การปรับเปลี่ยนนโยบายที่รวดเร็วมาก จึงไม่

สามารถดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องได้ เนื่องจากมีโครงการใหม่ที่ต้องทำในพื้นที่รับผิดชอบ (2) มหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่งยังไม่มีหน่วยงานกลางในโครงสร้างที่ทำหน้าที่รวบรวมโครงการบริการวิชาการกระบวนการทั้งหมด และรับผิดชอบดูแลงานบริการวิชาการโดยตรง

7.5 การเงิน มีจุดแข็ง คือ มหาวิทยาลัยมีการกำหนดแผนการปฏิบัติราชการประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน และกำหนดวงเงินงบประมาณที่ชัดเจน จุดที่ควรพัฒนาและข้อเสนอแนะ มีดังนี้ (1) ควรส่งเสริมเพิ่มเติมในด้านงบประมาณจูงใจบุคลากรในการทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (2) ควรมีการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย หรือวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ/กิจกรรมด้านบริการวิชาการ (3) ควรมีการบูรณาการการทำงานระหว่างพันธกิจ จะทำให้การใช้เงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (4) มหาวิทยาลัยมีการจัดสรรงบประมาณในเรื่องของการดำเนินงานต่อเนื่องทุกปี ซึ่งควรให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณร่วมกับมหาวิทยาลัยด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ผลและเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการทำบริการวิชาการได้อย่างจริงจัง (5) การเบิกจ่าย ต้องเบิกจ่ายตามระเบียบ มหาวิทยาลัยควรให้ฝ่ายการเงินจัดทำคู่มือ หรือว่าแนวปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล (6) มหาวิทยาลัยควรเร่งสร้างความเข้าใจด้านการเบิกจ่ายให้มีความเข้าใจตรงกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งระบบโดยทำเป็นคู่มือหรือแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การบรรลุประสิทธิผลของการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น อย่างยั่งยืนนั้น ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่เป้าหมายที่รับผิดชอบของ มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพราะหากมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เป้าหมาย จะทำให้ขาดความต่อเนื่อง และต้องเริ่มต้นนับหนึ่งใหม่

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏต้องผลักดัน และสร้างความเข้มแข็งของอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเป็นแนวทาง การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏ เพื่อสนองพระราชโอรบายของพระบาท สมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ตามยุทธศาสตร์ ใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

3. ในการลงพื้นที่บริการวิชาการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ต้องระวังไม่ทำกิจกรรมหรือเลือกพื้นที่ที่ทับซ้อน กับหน่วยงานเดิม เช่น เกษตร พัฒนาชุมชน อุตสาหกรรม แรงงาน หน่วยราชการในพื้นที่ ในจังหวัด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เน้นการบูรณาการ การเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการร่วมกัน ทำให้เกิด ความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างสมบูรณ์

2. มหาวิทยาลัยต้องสร้างความเข้าใจ เป้าหมายการบรรลุวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย ที่เป็นรูปธรรม และเส้นทางกลยุทธ์ รวมถึงความ คืบหน้าในการบรรลุตัวชี้วัดเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ

ให้แก่ประชาคมได้รับรู้โดยทั่วกัน เพื่อกระตุ้น พลังร่วมในการผลักดันสู่การบรรลุเป้าหมาย เดียวกัน รวมไปถึงการถ่ายทอดแผนกลยุทธ์ สู่การปฏิบัติเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนและการทำงานที่เชื่อมโยงระหว่างแผนงานในระดับต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความสำเร็จในการทำงาน ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ การจัดทำโครงการ การติดตาม การประเมินผล และการนำผลการประเมินสู่การ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

3. มหาวิทยาลัยต้องสร้างความตระหนัก ให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเห็นความสำคัญ และสนใจให้เกิดขวัญกำลังใจในการทำงาน และมหาวิทยาลัยต้องทำให้งานพัฒนาชุมชน กลายเป็นภาระแก่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดการหยุดชะงัก ในการลงมือปฏิบัติ ดังนั้น มหาวิทยาลัยต้องส่งเสริม ผลักดัน และสนใจ ผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ทั้งในรูปแบบรางวัล ที่เป็นการชมเชยและค่าตอบแทน

4. ดึงผู้นำท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของ การดำเนินงานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจาก ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่รู้และเข้าใจบริบทท้องถิ่น เป็นเป็นอย่างดี ส่วนบุคลากรของมหาวิทยาลัย เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เมื่อเกิดการ ทำงานร่วมกันจะนำไปสู่การบรรลุประสิทธิผล ของการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

5. การทำงานร่วมกันทุกภาคส่วนในทุก ขั้นตอนทั้งบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย บุคลากร หน่วยงานภายนอก และบุคลากรในชุมชนท้องถิ่น โดยทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การระดม ความคิด การวางแผน การดำเนินการ และการ

ติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดการทำงานในรูปแบบและทิศทางเดียวกัน

6. เมื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความเข้มแข็งจนสามารถไปจัดตั้งหน่วยบริการวิชาการ ศูนย์ภาคปฏิบัติในท้องถิ่น เช่น มีการจัดตั้งคลินิกท้องถิ่น เพื่อให้เข้าถึงท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

7. ควรมีหน่วยงานเจ้าภาพที่ถูกตั้งขึ้นมาอย่างเป็นทางการอยู่ในโครงสร้างการบริหารมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการให้บริการวิชาการโดยตรง และทำหน้าที่รวบรวมโครงการบริการวิชาการ เพื่อเป็นศูนย์รวมการดำเนินงานการบริการวิชาการทั้งหมดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และรองรับการทำหน้าที่ศูนย์กลางในการให้บริการวิชาการในภาพรวมของมหาวิทยาลัย งานการบริการวิชาการต่าง ๆ จะได้ไม่แยกส่วน

8. มหาวิทยาลัยราชภัฏควรเน้นให้ความสำคัญในการสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่น นำความรู้จากการบริการวิชาการไปใช้ประโยชน์

ในการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ นำไปสู่ความต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเน้นความสามารถในการต่อยอดและดำเนินการได้ โดยชุมชน เมื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏดำเนินโครงการบริการวิชาการเสร็จสิ้นแล้วชุมชนท้องถิ่นสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เกิดการแปรรูป การพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ จนมีความสามารถในการต่อยอด ทำให้สามารถเก็บสินค้าไว้ได้ยาวนาน และจำหน่ายทำให้มีรายได้มากขึ้น มีอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งเป็นการดำเนินการได้โดยตัวชุมชนท้องถิ่นเอง

9. การประชาสัมพันธ์งานด้านการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และเป็นการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงของชุมชนต่อมหาวิทยาลัย เพื่อที่ชุมชนได้ดึงมหาวิทยาลัยเข้าไปช่วยพัฒนาท้องถิ่น

REFERENCE

- Asif, M., & Searcy, C. (2014). A composite index for measuring performance in higher education institutions. *The International Journal of Quality & Reliability Management*, 31(9), 983-1001.
- Badri, M.A., & Abdulla, M.H. (2004). Awards of excellence in institutions of higher education: an AHP approach. *International Journal of Educational Management*, 18(4), 224-242.
- Badri, M.A., Selim, H., Alshare, K., Grandon, E.E., Younis, H., & Abdulla, M. (2006). The baldrige education criteria for performance excellence framework: empirical test

- and validation. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 23(9), 1118-1157.
- Camelia, G., & Marius, P. (2013). Mission statements in higher education: Context analysis and research propositions. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 22(2), 653-663.
- Finley, D. S., Rogers, G., & Galloway, J. R. (2001). Beyond the mission statement: Alternative futures for today's universities. *Journal of Marketing for Higher Education*, 10(4), 63-82.
- Karakutuk, K. (2006). Yuksekogretim finansmanı. *Milli Egitim Dergisi*, 171, 219-242.
- Kosmutzky, A. (2012). **Between mission and market position: Empirical findings on mission statements of German higher education.**
- Lukman, R., Krajnc, D., & Glavic, P. (2010). University ranking using research, educational and environmental indicators. *Journal of Cleaner Production*, 18(7), 619-628.
- Morphew, C. C., & Hartley, M. (2006). Mission statements: A thematic analysis of rhetoric across institutional type. *The Journal of Higher Education*, 77(3), 456-471.
- Murias, P., de Miguel, J. C., & Rodríguez, D. (2008). A composite indicator for university quality assesment: The case of Spanish higher education system. *Social Indicators Research*, 89(1), 129-146.
- Neal, J. E. (1995). Overview of policy and practice: Differences and similarities in developing higher education accountability. *New Directions for Higher Education*, 1995(91), 5-10.
- Ozdem, G. (2011). An analysis of the mission and vision statements on the strategic plans of higher education institutions. *Kuram Ve Uygulamada Egitim Bilimleri*, 11(4), 1887-1894.
- Paina, N., & Bacila, M. F. (2004). Piata educationala-Locul universitatii. *Tribuna economica*, 5(29), 64-66.
- Sonmez, V. (2003). Yuksek ogretim yeniden yapılanması uzerine bir deneme. *Egitim Arastirmaları*, 12, 4-12.
- Taylor, J. (2001). Improving performance indicators in higher education: The academics' perspective. *Journal of Further and Higher Education*, 25(3), 379-393.